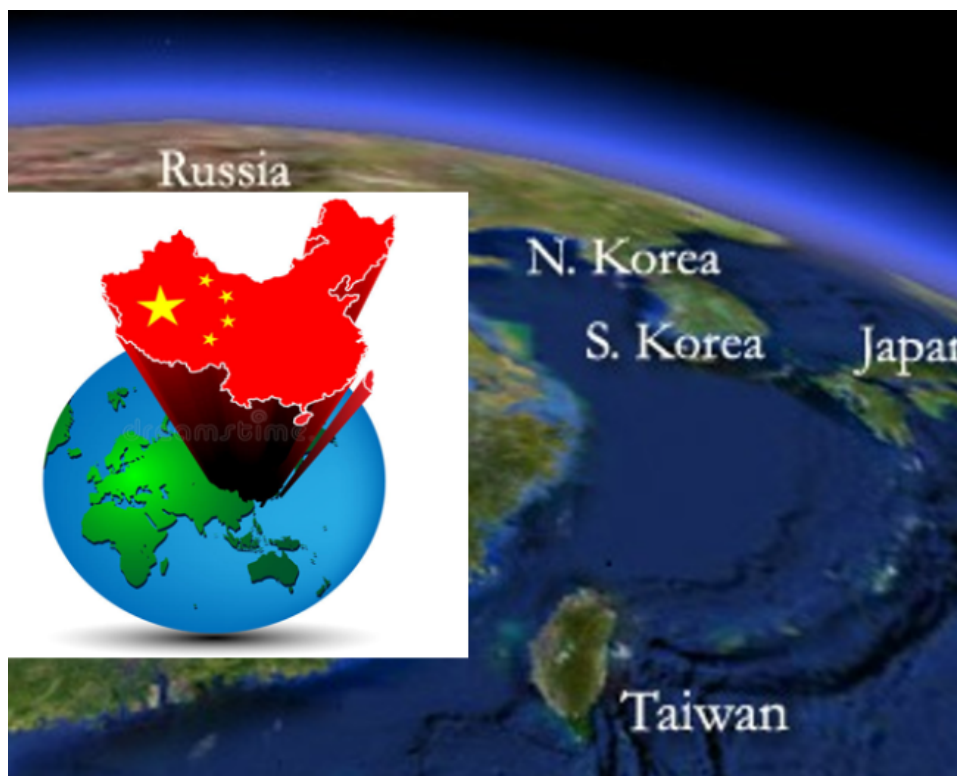

ВІКНО В АЗІЮ

ВИПУСК 1

30 червня 2022

**РОСІЙСЬКА
АГРЕСІЯ ПРОТИ
УКРАЇНИ
ОЧИМА
АЗІЙСЬКИХ
ЗМІ**

За підтримки

EUROPEAN
ENDOWMENT FOR DEMOCRACY

«Вікно в Азію», Випуск 1

Ми звично дивимось на світ через українські, європейські, а також американські ЗМІ, відносячи себе до західного світу, світу демократії, свободи слова і думки. Але світ незахідний значно більший, і він далеко не завжди є демократичним. Японія, Південна Корея, Тайвань – швидше, острівці демократії західної подоби в морі азійського авторитаризму. Індію ми інерційно відносимо до демократичного світу, але далеко не завжди на міжнародній арені вона поводить себе відповідно, надаючи перевагу співпраці з авторитарними, антизахідними режимами. Китай – найбільша азійська економічна і політична потуга. Китайські ЗМІ мають вплив не тільки на материку, але й глобальний, якщо взяти до уваги кількадесят мільйонів хуацяо – китайської діаспори в країнах світу. Тому, потрібно звертати увагу на інформаційний простір Китаю та Азії в більш широкому контексті: які наративи поширюються у цьому просторі, і як вони впливають на формування картини світу у мізках своїх громадян.

Центр глобалістики «Стратегія XXI» розпочинає публікацію серії аналітичних оглядів «Вікно в Азію» з першого випуску, підготовленого Азійським бюро Центру. Перший випуск «Російська агресія проти України очима азійських ЗМІ» до вашої уваги.

Цей матеріал опубліковано за підтримки Європейського фонду за демократію (EED). Його зміст не обов'язково відображає офіційну позицію EED. Інформація чи погляди, висловлені у цьому матеріалі, є виключною відповідальністю його авторів.

НЕЙТРАЛІТЕТ ПО-КИТАЙСЬКИ

З початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну, азійська преса транслює дуже неоднозначні меседжі, а подекуди стає майданчиком для поширення антизахідної пропаганди та відверто російських фейків.

Дослідивши публікації китайської преси, можна простежити, що апарат Комуністичної партії Китаю на всю потужність працює на підтримку РФ і застосовує такі три основні інструменти – державні ЗМІ, які поширюють російські наративи, соцмережі та блоги, через які вкидається багато маніпуляцій та цензура точок зору, що протирічають політиці КПК. Зазвичай, машина китайської пропаганди сконцентрована на подіях всередині КНР, події у світі вважаються другорядними. Втім, у перші тижні повномасштабного вторгнення Росії, китайська преса поширювала не лише російську пропаганду та наративи, але й відверту дезінформацію на кшталт того, що Президент України втік, Збройні сили здалися, а Київ захоплено.

Читачів китайських ЗМІ переконують в тому, що провина за вторгнення російських військ на територію незалежної України насправді лежить на Заході, зокрема на США. Антиамериканські та антиНАТОВські настрої штампуються в People's Daily Online, Global Times, Xinhua, The Paper, Huanqiu, Caixin Global, South China Morning Post тощо.

Артикульована офіційними каналами позиція КНР не може мати повноцінної довіри, коли через офіційні ЗМІ лунає антизахідна прокремлівська риторика

На тлі відмови Китаю офіційно засудити війну РФ проти України, в перші тижні березня міністр закордонних справ Китаю Ван Ї наголошував на непорушності дружби з Росією, і це лише посилювало прокремлівські настрої. Тільки у квітні міністр закликав поважати суверенітет усіх країн, іншими словами – Китай зайняв позицію умовного нейтралітету. На думку оглядача міжнародного видання The Diplomat, така нейтральність цілком заслуговує на звання проросійської. Артикульована офіційними каналами позиція КНР не може мати повноцінної довіри, коли через офіційні ЗМІ лунає антизахідна прокремлівська риторика.

Урядова агенція новин Xinhua в середині квітня написала, що США розпалює війну в Україні з метою послаблення Європи. Видання People's Daily Online також неодноразово

звинувачувало НАТО в провокації вторгнення РФ в Україну. На початку квітня видання опублікувало статтю, у якій стверджується, що США влаштували Помаранчеву революцію у 2004 році та Майдан у 2014 році, підтримували проамериканський уряд в Україні та спонукали Україну приєднатися до НАТО, перетворивши її на пішака у протистоянні з РФ. В той самий час, видання посилається на французького за паспортом письменника російського походження Андрія Макіна, який стверджує, що саме це змусило Кремль відчувати себе оточеним. В статті наголошується, що Китай, на відміну від США, дбає про мир та стабільність у світі. Для припинення війни КНР висуває справедливі пропозиції та прагматичні заходи. Пізніше, в середині квітня речник міністерства закордонних справ Китаю Джао Ліцзянь заявить, що Китай завжди відстоював об'єктивну і справедливую позицію щодо українського питання, що слід підтримувати суверенітет і безпеку України, але також поважати легітимні безпекові претензії РФ.

В УСЬОМУ ВИННА АМЕРИКА

Президент китайської аналітичної організації “Центр Китаю та глобалізації” д-р Ван Хуейяо пояснює офіційну лінію і в публікації он-лайн журналу німецького Фонду ім. Ф. Еберта «International Politics and Society» стверджує, що на Заході невірно трактують відносини Китаю та Росії, а також цілі відносно Заходу. Аналітик висловлює думку, що Китай

не хоче створювати антизахідний альянс з РФ, а навпаки є зацікавленим в багатополлярному світі та прагне стабілізувати свої відносини із США. Автор підводить до висновку, що в епоху глобальних загроз, які неможливо здолати грубою силою чи зусиллями однієї держави, зосередження на силовій перевазі над іншими державами означає нехтування найважливішим аспектом – співпрацею з іншими країнами з метою вирішення спільних проблем. Адже найбільша загроза, як пише автор, для нас виходить не від інших країн, а від того, чи ми можемо співпрацювати з іншими з метою вирішення спільних проблем.

«При всіх розмовах про відносини з Москвою не слід забувати, що економічні відносини Китаю із Заходом більш вагомі: у 2021 році обсяг двосторонньої торгівлі між Китаєм та Росією зріс на 35 % і досяг \$147 млрд, але цей показник все одно менший за одну десяту від загального обсягу торгівлі зі США (\$657 млрд) та ЄС (\$828,1 млрд). У воєнному відношенні Росію можна віднести до наддержав, проте в економічному відношенні вона – карлик у стані тривалого структурного занепаду. Її ВВП лише трохи перевищує аналогічний показник Іспанії, що є п'ятою за розміром національної економіки в ЄС. Китай зовсім не зацікавлений у тривалій конфронтації із Заходом через партнерство з такою країною».

Загалом правильні деякі меседжі статті, яка втім є двозначною в умовах ескалації військової агресії РФ проти України, оскільки ніяким чином не називає речі своїми іменами і не сприяє вирішенню конфлікту чи стримуванню агресора. Подібна риторика навпаки сприяє спотворенню реальних фактів, що заповонило ЗМІ, соцмережі та блогосферу Китаю.

Вище згадане видання People's Daily Online звинувачувало США в поширенні біологічної отрути у світі, мовляв, фінансовані США біологічні лабораторії в Україні привертають величезну увагу з боку міжнародного суспільства, але біологічна та військова діяльність американців в Україні – це лише верхівка айсберга.

Коли в блогосфері Weibo, що вважається платформою для незалежних журналістів та блогерів та на яку дуже часто посилаються російські медіа, з'являються статті з поясненнями чому «інцидент у Бучі – це постановка», а більш авторитетне Global Times публікує, що Байден називає події в Україні геноцидом, аби вберегти власну кар'єру, в китайського читача формується багатовимірне уявлення про непричетність РФ. До речі, саме на платформі Weibo з'являлися найбільш невідповідні реальності статті і попри свою неоднозначну репутацію, цей ресурс лишається досить популярним для китайців, а отже й таким, що впливає на суспільну думку.

Наприклад, у квітні на ресурсі вийшла стаття професора Пекінського технологічного інституту Хао Ю, присвячена причинам та наслідкам енергетичної кризи в Європі. На його думку саме США перешкоджають енергетичній співпраці ЄС та РФ. Він стверджує, що після того, як Крим приєднався до РФ за результатами референдуму, РФ не мала жодних намірів провокувати конфлікт, втім американські політики посприяли “нападу” Росії на Україну, що зупинило «Північний потік-2», а отже дало можливість послабити російсько-європейську економічну співпрацю і контролювати європейський енергетичний ринок. Автор наголошує, що ЄС не можна відмовлятися від російського газу, що цілком відповідає кремлівській риторичі.

В дописах місцевих аналітиків домінують меседжі, що НАТО на чолі з США мають понести відповідальність за війну в Україні, а Росія насправді ніколи не мала на меті взяти Київ

Протягом усього квітня в статтях усіх вищезгаданих джерел простежується меседж, що санкції проти РФ шкодять європейцям, країнам, що розвиваються, посилюють інфляцію і є методом маніпуляцій. 13 квітня видання The Paper написало, що з початку російсько-українського конфлікту США заохочує європейські країни застосувати санкції до РФ і припинити купувати російські енергоресурси, стверджуючи, що захоплення та контроль енергетичних ринків завжди були важливими для США цілями, через які США провокували конфлікти та війни у світі. Здорожчання газу зачепило саме ЄС, а не Штати. Тому, на думку оглядача Global Times, Байден використовує РФ як цапа-відбувайла, бо він не здатний вирішити проблеми США.

В дописах місцевих аналітиків домінують меседжі, що НАТО на чолі з США мають понести відповідальність за війну в Україні, а Росія насправді ніколи не мала на меті взяти Київ. Подекуди трапляються цілі теорії змови, як наприклад те, що найбільшу вигоду з російсько-української війни матиме Польща, яка поверне собі втрачені території. На думку одного з експертів, якщо РФ захопить більшу частину України, а Польща поверне свої колишні території, то вона воюватиме з армією РФ, де США їй допомагатимуть. Таким чином може відбутися безпосереднє зіткнення між США та РФ у Європі.

Речник МЗС КНР заявив, що США посідає перше місце з виробництва брехні, а КНР завжди була жертвою американської дезінформації

У своїй статті для Global Times від 5 травня автор Марк Блекблок назве травневі військові навчання за участі військових з 12 країн включно зі Сполученим Королівством, грубим політичним сигналом Росії. Він також наstownує читача на твердження, що таким чином Західні сили потрапили у пастку ескалації, яка лише поглибить конфлікт в Україні.

На початку травня речник МЗС КНР Джао Лідзянь заявив, що Китай і надалі відіграватиме конструктивну роль у питанні України і сприятиме перемовинам та дипломатичному вирішенню кризи. Речник також наголосив, що чутки, які США поширюють про допомогу КНР Росії, є дезінформацією, яка демонструє, що США посідає перше місце з виробництва брехні, а КНР завжди була жертвою американської дезінформації.

Таким чином антиамериканська та антизахідна риторика у ЗМІ отримує нове дихання. І People's Daily Online, і Global Times писатимуть, що насправді це Захід робить усе, аби війна не закінчувалася, і взагалі російсько-українська війна – це наслідок експансії Заходу. Експерти поширюватимуть думку, що війна все ще не припинилася через антиросійську політику Вашингтона. На вищезгаданій платформі Baijiahaо навіть з'явилася інформація, що Польща вже окупувала Західну частину України, а також невдовзі відбудеться об'єднання цих двох країн в одну, що автоматично означатиме входження України в НАТО, а це нестиме величезну загрозу для РФ. На цій же платформі за декілька днів почали з'являтися і описи успіхів ЗСУ, що на перший погляд здається першим маленьким проривом правди. Втім, така інформація подана через призму того, що неочікувані успіхи української армії відбуваються через постачання якісної зброї, і якщо конфлікт далі триватиме в такому вигляді, геополітична ситуація тільки погіршуватиметься.

СТРАТЕГІЧНА ПАСТКА СІДЗІНЬПІНЯ

Провладна Caixin Global 5 травня опублікувала статтю, де йшлося, що через війну в Україні Китай змушений буде витратити на нафту на \$100 мільярдів більше, ніж зазвичай. Це зменшить прибутки нафтопереробної, хімічної та текстильної галузей. В свою чергу зростання цін на газ сповільнить перехід КНР з вугілля на чистіші джерела енергії.

Не оминула китайська преса і маніпуляцій навколо питання продовольчої кризи. За кілька останніх десятиріч споживання зерна в Китаї зросло у понад тричі – зі 125

мільйонів тонн у 1975 році до 420 мільйонів тонн у 2018. КНР імпортує дедалі більше зерна та іншого продовольства тому, що внутрішнє виробництво не встигає за попитом. Імпорт сільськогосподарської продукції з України з кожним роком ставав дедалі важливішим для Китаю. Україна експортувала 2.8 мільйонів тонн ячменю до КНР в останньому сезоні (69% загального експорту ячменю). Тим не менше, попри те, що українська агрогалузь важлива для Китаю, китайський уряд не зайняв чіткої позиції стосовно блокування Росією морських портів України.

Втім, заяви на підтримку України в цьому питанні китайська преса перекидає в дуже недипломатичному напрямку. Коли міністерка закордонних справ Канади закликала Захід допомогти Україні експортувати пшеницю, видання Global Times розкритикувало заяву аргументувавши, що раніше західні країни намагалися контролювати стратегічні ресурси, такі як нафта, а тепер на місці нафти опинилася пшениця. Видання висловило позицію, що користуючись кризою, Захід скуповує українське зерно за зниженими цінами, сподіваючись, що це підтримає економіку України і продовжить війну поки РФ не зазнає поразки. «Завезення зброї, вивезення зерна демонструє, що Захід цікавлять лише власні прибутки», - пише видання.

В соцмережах тема розкручується ще більше. Позиція Сполученого Королівства стосовно допомоги в експорті зерна з України зазнала обвинувачень з боку китайських експертів, які писали, що західні країни вже поділили між собою продовольство з України і якщо буде голод, то винним буде саме Захід.

В політиці видання People's Daily Online не простежується змін по сьогоднішній день. На початку червня вийшла стаття, присвячена ста дням з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Основним меседж – Росія буде продовжувати прагнути переговорів на відміну від України, якою Захід продовжує вести проксі-війну з РФ. Вінцем публікації стала цитата Лаврова, де він заявив, що Захід має одужати від русофобії. Втім, на його думку, коли західні країни захочуть відновити зв'язки з Кремлем, може бути вже запізно.

В середині червня видання опублікувало провокативний відеоматеріал, де ніби-то було розкладено по полицях відповіді на питання «Чому саме НАТО затягнуло РФ та Україну в конфлікт». На платформі Baijiahaо більшає дезінформації на кшталт, що українські військові спалюють зерно, українська армія ослабла і відступає, росіяни ось-ось захоплять Одесу, Миколаївську, Харківську області, що переважно заселені росіянами, а західні партнери України в цей час вже ніби то домовилися про нейтральний статус України та здачу територій в обмін на мир. Варто зазначити, що стиль подачі подібної інформації є досить недипломатичним, що на думку психологів, може сприяти відчуттю читача дотичності до справжньої інформації, яку не передають по офіційним джерелам.

Найстаріша англомовна газета Гонконгу South China Morning Post також вчергове повідомила в червні, що Україна вже використала свої запаси радянської та російської зброї і тепер залежить виключно від волі західних партнерів. В той самий час в іншій статті від 15 червня видання пише про потенційну участь Китаю в повоєнному сценарії в Україні, який враховуватиме і російські, і західні інтереси. На думку оглядача, Китай міг би запропонувати свою ініціативу Пояс і Шлях як ключову дорожню карту в цьому сценарії. Інтеграція України в амбітну залізничну мережу, що з'єднає Китай з Європою, обминаючи РФ, була б прийнятною для ЄС та США. РФ могла б прихильно поставитись до Китаю в ролі посередника, щоб домовитись про стале припинення бойових дій, особливо якщо це означатиме зняття деяких санкцій.

Як бачимо, більшість зовнішньополітичних оглядачів та експертів, що публікуються у китайській пресі, транслують меседжі в прокремлівському дусі. Місцева преса не підхоплювала, наприклад, коментарі колишнього Посла КНР в Україні Гао Юшена, що розв'язана Росією війна призведе до її поразки і серйозного ослаблення агресора. В міжнародному виданні The Diplomat відзначили історію з коментарем топ-чиновника, яку в Китаї намагалися стерти з історії, і констатували, що більшість китайських зовнішньополітичних та безпекових експертів щиро співчують РФ.

У своїй статті для авторитетного видання Foreign Policy китаєзнавець професор Сем Крейн приходить до висновку, що політика Китаю щодо війни в Україні потрапила у “стратегічну пастку” створену Сі Дзіньпіном. На його думку це є наслідком автократичної політичної системи: усяка політика має служити інтересам Комуністичної партії Китаю. Він пише, що сьогодні інтереси генерального секретаря є інтересами партії і саме тому політика КНР щодо війни в Україні формується відповідно до офіційно схваленої Сі версії подій: США спровокували війну розширенням НАТО, Вашингтон продовжує конфлікт, аби ослабити і РФ, і КНР, а навіть якщо КНР виступить проти Москви, США все одно намагатимуться ослабити Китай. Фактично, Сі Дзіньпін одноосібно вирішує, якою має бути політика КНР щодо України.

Австралійські дослідники Марайке Олберг та Клайв Гамільтон у своїй книзі «Прихована рука: як Комуністична партія Китаю переробляє світ» також назвали китайські медіа рукою партії. «Вони повинні служити цілям Партії та поширювати «позитивну енергію». Сумнозвісний Документ No.9 2013 року, що став поразкою китайських лібералів, забороняє просування «західних ідей» журналістики. Згідно документа, медіа повинні відповідати духу Партії та орієнтуватися на марксистський погляд на новини. Більше того, ті, хто не відповідатимуть цьому, будуть покарані».

«Згідно опитування Carter Center China Focus проведеним серед китайських інтернет-користувачів, 72% вірять твердженням Пекіна про те, що російські військові знайшли американські біолабораторії в Україні»

В китайській пресі немає свободи слова, під цензуру потрапляє усе, що не відповідає політиці партії. Так, під заборону потрапив допис колишнього професора Національного університету оборони НВОАК Гона Фанбіня на WeChat. Невдовзі після публікації, пост, так само, як і інші коментарі китайських експертів, критичних до нападу РФ на Україну, зник з платформи. «Справжня причина нападу Москви на Україну — лідери РФ обрали хибний шлях до оновлення» - написав Гон Фанбін, додаючи, що жодна країна не наважилася б напасти на Росію. Так він заперечив аргумент Москви про загрозу Росії з боку НАТО. «У часи лібералізації глобальної торгівлі країнам не треба захоплювати чужі землі, щоб стати сильнішими. Це можна зробити з допомогою технологій та капіталу, але РФ цікавить лише володіння землями» - констатував експерт.

Згідно опитування Carter Center China Focus проведеним серед китайських інтернет-користувачів, 75% опитуваних вважають, що в інтересах Китаю підтримувати Росію. 72% вірять твердженням Пекіна про те, що російські військові знайшли американські білабораторії в Україні. 61% вважають, що Росії потрібно надавати більше моральної підтримки з боку Китаю, 16% підтримують надання зброї РФ, і лише 9% - Україні. 13% опитаних вважають, що Китай має засудити дії Росії.

ПОГЛЯД НЕ З ПЕКІНУ

Королівський Об'єднаний інститут оборонних досліджень опублікував 13 травня статтю, де автор пояснює, що для Китаю війна в Україні є проявом суперництва великих держав – між РФ і НАТО на чолі зі США. Це, на думку Пекіна, підтверджує прагнення США поширювати свою гегемонію за рахунок інших, насамперед КНР. Захід на чолі зі США намагається стримати розвиток Росії та Китаю.

Справді, через автаркічність китайського уряду складно точно визначити, що мотивує таку підтримку Росії Китаєм. Як писало видання The Diplomat, це може бути спробою похитнути світовий баланс сил, послабити США, щоб не завдати сорому Сі Дзіньпіню через партнерство з Путіним, яке він прославляв перед нападом, або ж щоб підготувати країну до майбутнього нападу на Тайвань. В будь-якому разі, наслідком цієї війни стало посилення пропагандистського апарату Комуністичної партії та поглиблення інформаційної прірви між китайцями та рештою світу.

Однак, до певної міри несподіваним стало переведення з МЗС заступника міністра закордонних справ КНР Ле Ючена, відомого своїми проросійськими поглядами, на посаду заступника директора в державній радіо- та телеадміністрації. Це може свідчити про занепокоєння серед лідерів КПК позицією країни, яка виглядає як надмірна підтримка путінського режиму.

Сі Дзіньпін, як і російський лідер, вбачає свою історичну місію у «возз'єднанні батьківщини»

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну насправді породило тривожні паралелі з острівним Китаєм і нагадало його мешканцям про власну загрозу. Потужний опір українців та

усвідомлення небезпеки викликів, спонукає владу Тайваню до фінансової та гуманітарної підтримки України на регулярній основі.

Тайвань відразу засудив порушення Росією суверенітету України. Вже 25 лютого було де-факто введено заборону на експорт в Росію мікрочипів з острова, а з 1 червня це було формалізовано остаточно. 16 березня 2022 р. від імені уряду Китайської Республіки (Тайвань) міністр закордонних справ Чжао-се (Джозеф) Ву оголосив про гуманітарну допомогу для підтримки українських біженців в країнах Центрально-Східної Європи. Загалом \$11,5 млн. надані на підтримку зусиль з допомоги біженцям у п'яти країнах, у тому числі \$6,5 млн. для Польщі; \$1,5 млн. для Словаччини, Угорщини та Чехії; \$0,5 млн. для Литви. Також Тайванем виділено \$3 млн. на потреби Києва, \$6 млн. – для відновлення українських міст – Харкова, Сум, Чернігова, Миколаєва та Запоріжжя, ще \$5 млн. виділено для потреб шести медзакладів України. Загалом уряд Тайваню виділив Україні понад \$40 млн. допомоги. Окрім цього, громадяни острівного Китаю зібрали \$33 млн. пожертв на допомогу Україні. Для порівняння: комуністичний Китай надав у березні дві партії гуманітарної допомоги Україні на загальну суму \$2,36 млн. (\$0,79 та \$1,57 млн).

Пекін апріорі роздратований такими підходами, оскільки вважає острів своєю територією. Сі Дзіньпін, як і російський лідер, вбачає свою історичну

«Тайвань стоїть з Україною»: церемонія пожертви коштів урядом Республіки Китай (Тайвань) представникам країн Центральної Європи в Тайбеї. В центрі – міністр Ву. 16 березня 2022 р.

місію у «возз'єднанні батьківщини». Тим не менше, тайванська преса відкрито писала про те, як Китай продовжує маніпулювати. Новинне агентство Focus Taiwan поширило інформацію, що китайська Guangzhou Haige Communications Group Corp., яка забезпечує НВАН комунікаційним та навігаційним обладнанням, оголосила про створення венчурного фонду вартістю \$500 мільйонів разом з China Poly Group та іншими бізнесовими інституціями для розвитку виробництва військового обладнання. Аналітики з Міністерства оборони Тайваню вважають, що фонд створено для уникнення санкцій США, а кошти буде спрямовано на розвиток високих воєнних технологій. Дослідник Інституту національної оборони та безпекових досліджень Ян Іквей попередив, що розвиток інформаційних та комунікаційних

технологій китайськими військовими посилює контроль над цивільною інформацією та загрожує демократичному світові.

Преса острівного Китаю займає дуже виважену позицію стосовно цих паралелей та повідомляє про реальний стан речей. The Eurasian Times ще в середині квітня повідомили, що збройні сили Тайваню випустили інструкцію для цивільного населення з порадами, як вижити під час війни. Від початку війни вторгнення Росії в Україну, Тайвань підвищує рівень своєї готовності до нападу КНР.

В той самий час, японський ресурс Nikkei Asia, який позиціонує себе як платформу новин та аналітики з Азійського регіону, опублікував дослідження, де оглядач схиляється до того, що війна в Україні, можливо, переконує Пекін, що не варто нападати на Тайвань. Автор пише, що тактичні успіхи ЗСУ, швидкі та скоординовані санкції західних демократій проти РФ показала КПК, що наслідком нападу на Тайвань будуть багаторічні санкції, які зашкодять економіці КНР і позбавлять КПК громадської підтримки. З іншого боку, відмова Вашингтону воювати на боці України через ядерну загрозу з боку РФ, продемонструвала Пекіну дієвість ядерної зброї. На думку оглядача, ефективний опір України може примусити Пекін переглянути свою стратегію щодо Тайваню.

Японські політики бачать зв'язок між вторгненням РФ в Україну та потенційним розпалом конфлікту в Східній Азії і ці побоювання відображаються в медіа просторі

До речі, японські медіа друкують аналітику високого рівня щодо справ в регіоні. Реакція уряду Японії на напад РФ на Україну здивувала не лише європейців та американців, але й самих японців, не кажучи вже про РФ. Японські політики бачать зв'язок між вторгненням РФ в Україну та потенційним розпалюванням конфлікту в Східній Азії і ці побоювання відображаються в медіа-просторі. Японський прем'єр міністр Фуміо Кісіда докладає багато зусиль, аби пояснювати своїм громадянам наскільки важливі жорсткі санкції проти РФ і що це в інтересах самих японців. Саме активна позиція японського політикуму сприяла забороні в'їзду до РФ прем'єр-міністру Кісіді і ще понад шести десяткам політиків. Відповідно, новинні агентства публікують правдиві факти про розпочату Росією війну та необхідні кроки Японії, якими вона може допомогти. Читачі таких провідних японських видань як Nikkei Asia, The Asahi Shimbun, The Mainichi, The Japan Times публікують постійні апдейти стосовно розвитку подій і на геополітичному фронті, і на військовому.

Nikkei Asia неодноразово наголошувало, що Токіо прагне міцнішої координації з США та Європою щодо війни в Україні. The Asahi Shimbun і Nikkei Asia реалістично подавали інформацію стосовно розірвання Росією перемовин про мирний договір. Провідні видання висвітлювали підписання оборонної угоди з Великою Британією як крок, що дозволить демократіям разом протистояти авторитарним режимам. Також, цього року відбувся перший візит японського лідера на саміт НАТО в червні, що активно висвітлювався у ЗМІ, які тим не

менш за два дні до цього були переповнені статтями про трагічні події у Києві – активні ракетні обстріли з боку РФ та Білорусі. Сторінки японських медіа ресурсів містять правильні формулювання, оглядачі називають речі своїми іменами, часто можна зустріти інформацію про культурні події на підтримку українців та біженців, які знайшли притулок в Японії. Згідно опитування, проведеного Nikkei/Tokyo TV після вторгнення РФ в Україну, 61% японців підтримували санкції проти агресора.

Високий рівень засудження дій РФ серед громадян Японії, санкційна політика цієї держави і ракурс подачі інформації в медіа-просторі свідчать, що в країні усвідомлюють реальну загрозу з боку Кремля. На відміну від китайської преси, де просуваються антизахідні настрої, японські медіа подають об'єктивний фактаж і виступають на підтримку України. Більше того, японські медіа ресурси контрастують в регіоні з тими, що пропагують співчуття Росії через накладені санкції і не висвітлюють роль Москви як агресора.

Описані вище реалії китайського медіа-простору є яскравою ілюстрацією того, що настрої в суспільстві формує той, хто контролює медіа. В цьому контексті нещодавні висловлювання Сі Дзіньпіня про необхідність краще прислухатися до голосу народу, використовуючи інтернет та збираючи громадську думку за допомогою онлайн-платформ є яскравим втіленням народної демократії, сприймаються як подорож в «1984» Дж. Оруела

За підтримки

EUROPEAN
ENDOWMENT FOR DEMOCRACY

© Центр глобалістики «Стратегія XXI»

«Вікно в Азію», Випуск 1

Моніторинг та переклад з китайської: Оксана Лесняк

Упорядник та редактор випуску: Христина Гончар

Відповідальний секретар: Оксана Іщук

Центр глобалістики «Стратегія XXI»

вул. Щекавицька, 51 Офіс 26

Київ, 04071, Україна

Е-пошта: info@geostrategy.org.ua

<https://geostrategy.org.ua/>